

Vestlandsrådet

Saksutredning:

NÆRINGSMELDING (ST.MELD. 39, 2012-2013) MANGFOLD AV VINNERE

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn

Vestlandsrådet vedtok i sitt møte 160913 å utsette M-11/13 under behandlingen av meldingsaker, VR-sak 17/13. Saken omhandlet Stoltenbergregjeringas Næringsmelding sett i et Vestlandsperspektiv. Meldingen er ikke behandlet i Stortinget noe som betyr at Solbergregjeringa og nyvalgt Storting kan ha andre synspunkt enn det som er framlagt.

Framstillinga under gir en omtale av meldingens innhold med et generelt blikk på noen politikkområder som kan ha spesiell interesse for Vestlandet. I saksframstillinga er det vist til sidetall i meldinga.

Nærare omtale av meldinga

Målsettingar

Arbeid til alle er regjeringa sitt viktigaste mål i den økonomiske politikken. For å skape full sysselsetting og god velstandsutvikling er det heilt nødvendig med eit mangfald av bedrifter som lukkast og som bidreg til ei sterk verdiskaping.

Regjeringa vil føre ein brei og aktiv næringspolitikk der næringsdimensjonen har ein viktig plass i alle politikkområde som legg rammer for næringslivet. Miljøomsynet er løfta fram til ein overordna dimensjon.

Meldinga løftar fram dei to næringane IKT og helse- og velferdsteknologi som viktige næringar for Norge. I tillegg får tre andre viktige næringar brei plass i meldinga; varehandel, bygg- og anlegg og transportnæringa. Dette er næringar som spelar ei viktig rolle i både sysselsetting og verdiskaping.

Regjeringa slår fast at målet er at Noreg framleis skal vere ein industrinasjon. Omstillingsevne er ein annan hovuddimensjon ved næringsmeldinga. Ein viktig strategi for eit omstillingsdyktig næringsliv er å ha eit mangfald av bedrifter i ulike næringar, også i industrien. Regjeringa slår fast at det er viktig å utnytte Norges fulle potensiale. Då må hele landet takast i bruk.

Meldinga legg stor vekt på den internasjonale utviklinga og den aukande betydninga internasjonalisering a av næringslivet har for norsk økonomi og sysselsetting. Det meste av veksten foregår utanfor Europa. Asia, Sør-Amerika og

Vestlandsrådet

Afrika vert viktigare arenaer for norsk næringsliv, både når det gjeld handel, investeringar og produksjonskjedar. Norske bedrifter er stort sett små i verdsmålestokk, men dei kan vere store i dei nisjene dei opererer. Norsk økonomi har vist god evne til å plassere både arbeidsfolk og investeringar der lønsemda er størst.

For å oppnå den overordna målsettinga om høgast mogleg samla verdiskaping og arbeid til alle vektlegg regjeringa følgjande fem delmål:

1. *Høg omstillingsevne i næringslivet og gode strukturar for omstillingsolidaritet.* Viktige element er utdanning og bruk av arbeidskraft, evne til innovasjon og vår evne til å foreta nødvendige endringar når det er behov for det.

2. *Stabile, forutsigbare og næringsvennlege rammevilkår i den breie næringspolitikken.*

Det vert lagt vekt på summen av rammevilkår som er avgjerande for at vi skal legge best mogleg til rette for framtidig velferd.

3. *Eit næringsliv som møter dei store utviklingstrendane med lønsemd og vekstkraft.*

Mellom dei viktigaste utviklingstrekka er den auka deltakinga i verdshandelen til dei framveksande økonomiane, som Kina, Brasil og India.

4. *Eit sterkt næringsliv innafor klynger og område med stort verdiskapingspotensial der vi har særleg fortrinn.*

Det er særleg lagt vekt på potensialet som ligg i maritime næringar, energi, miljø, reiseliv og marine næringar.

5. *Eit sterkt regionalt næringsliv som bidreg til at heile landets ressursar og verdiskapingspotensial vert utnytta best mogleg.*

Norge har eit relativt spredt busettingsmønster. Naturressursbaserte næringar ligg i fleire landsdelar og ulike regionar har ulike kjenneteikn. Ei god regional næringsutvikling har som føresetnad at dei verkemiddell som vert brukt, bidreg positivt til verdiskaping og at lønsame bedrifter kan byggast opp.

Satsingsnæringar

Regjeringa legg opp til følgjande satsingsområde

1. Energi

1.1 Olje- og gassnæringa – i eit langsiktig perspektiv

Teknologisk utvikling

1.2 Fornybar energi

Forskning på klimautfordringane er mellom dei største utfordringane vreden står over for.

1.3 Leverandørindustrien

Vidareutvikle kompetansen

2. Maritim verksemd

3. Marine næringar

3.1 Havbruksnæringa

3.2 Sjømatindustrien

3.3 Marint kunnskapsløft

3.4 Marin bioteknologi og bioprospektering

4. Reiseliv

Vestlandsrådet

5. IKT
6. Helse- og velferdsteknologi
 - 6.1 Helse- og omsorgssektoren som etterspørjar
 - 6.2 Morgondagens omsorg
 - 6.3 Styrka samarbeid mellom helse- og omsorgssektoren og næringslivet
 - 6.4 Legemiddelindustrien
 - 6.5 Helseforskning og innovasjon
 - 6.6 Folkehelse
7. Varehandel
8. Bygge- og anleggsnæringa
9. Transportnæringa

Strategiar for spesifikke områder

1. Mineralnæringa
2. Kulturnæringa
3. Romteknologi
4. Tre- og skognæringa

Ein brei og aktiv næringspolitikk

Regjerina sitt mål er at alle politikkområde også skal bidra til å bygge opp under målsettinga om arbeid til alle og ei sterk økonomisk utvikling.

1. Arbeidskraft

Gode verferdsordningar og arbeidsmarknadstiltak kan skape større trygghet for den enkelte i arbeidsmarknaden. Innovasjon, entreprenørskap og nyskaping kan bli lettare å velje når ein ikkje risikerer å miste alt dersom ein mislukkast.
2. Kunnskap og kompetanse

Ny teknologi, nye arbeidsformer og nye produksjonsprosessar gjer at mange arbeidsoppgåver vert meir anvanserte og kunnskapsintensive.
3. Forsking og kommersialisering

Regjeringa har som mål å stimulere til næringsrelevant forskning og til å auke bruken av kunnskap i næringslivet.

 - 3.1 Strategi for bioteknologi

Det er viktig å få utløyst potensialet som ligg i våre forskingsbasis slik at den kan få fram både nye produkt og prosessar og fornye dagens gjennom så vel nyetableringar som eksisterande bedrifter.
 - 3.2 FoU- for nanoteknologi

Gjennom nanoteknologi kan vi utforske og utnutte naturens atom og molekylar som byggesteinar. Dette skapar nye teknologiske moglegheiter og opner mellom anna for skreddarsydde material med nye eller forbetra eigenskaper.
4. Næringsklynger

Regjeringa prioriterer og vidareutviklar våre fortrinn på område der vi har naturgjevne føresetnader, kompetanse og ekspertise, og der vi allereie har utvikla leiande klynger og teknologimiljø.
5. Gode rammevilkår for små og mellomstore bedrifter.

Det vert satsa på forenkling, kapital, innovasjon og FoU, kompetanse, internasjonalisering, eierskifte, offentlege innkjøp og industrielle rettigheter.

Vestlandsrådet

6. Miljøteknologi
Det er behov for utvikling og bruk av ny teknologi. Denne miljøteknologiske utviklinga vil samstundes gje grunnlag for ny næringsverksemd.
7. Innovasjon og produktivitetsvekst
Regjeringa sitt mål er å styrke innovasjonsevna slik at den bidreg til størst mogleg samla verdiskaping.
Innovasjonsarbeidet skal bygge på ein samfunnsmodell med tryggleik og tillit og som styrkjer innovasjonsarbeidet både i næringslivet og i offentleg sektor. Immaterielle rettigheter i ein internasjonal utviklingsmarknad fører til behov for kompetanse og bevisstheit om handtering av slike rettigheter.
Systematisk satsing på Design er del av verktøykassa i innovasjonsprosessar.
Samarbeid mellom små og store bedrifter skaper vinn-vinn situasjon. Eit godt samarbeid mellom oppstartsbedrifter og etablerte verksemdar kan skape ein vinn-vinn- situasjon både for bedriftene og for samfunnet. Nyetableringane vert tilført ressursar, etablerte verksemdar vert endå meir konkurransedyktige og samfunnet tener på auka verdiskaping.
8. Tilskotsordningar og risikokapital
9. Nyetableringar og entreprenørskap
10. Infrastruktur – samferdsel og digital infrastruktur
11. Distrikts- og regionalpolitikk
12. Internasjonalisering
13. Næringslivets samfunnsansvar
14. Forenkling
15. Eigarskap – mangfald mellom eigarane

Norsk næringsstruktur s.19

Medan vasskrafta la grunnlaget for oppbygginga av norsk industri i førre århundre, har olje- og gassverksemda vore ei viktig årsak til den sterke økonomiske veksten dei siste tjue åra. Olje- og gassutvinning har stått for ein aukande andel av verdiskapinga i Norge sidan 1970. I 2012 sto sektoren for 26 % av samla verdiskaping i landet.

Små og mellomstore foretak utgjer om lag 99 % av alle foretak og stod i 2011 for nesten 60 % av omsettinga i privat sektor eksklusiv oljesektoren. I 2012 var det registrert i underkant av 374 000 foretak i Norge. Av foretaka med sysselsette har 60 % mellom ein og fire tilsette , og 90 % har mellom 1 og 20 tilsette. I 2012 sysselsette små og mellomstore bedrifter 56 % av alle sysselsette i norske bedrifter.

Utfordringar

Kunnskapsintensive næringar: s. 53

Endringar i næringsstruktur har konsekvensar for korleis arbeidsplassane fordeler seg i landet. Veksten i kunnskapsintensive næringar har i hovudsak skjedd i sentrale strøk. Andelen som er sysselsett i privat tenesteyting er 40 % i sentrale strøk og 25 % i spredtbygde regionar. Varehandel, privat og forretningsmessig tenesteyting er i monaleg grad lokalisert til byar og tettbygde regionar. Men kompetansearbeidsplassutvalet meiner at det er vesentleg for regional og nasjonal

Vestlandsrådet

verdiskaping at det vert lagt til rette for omstilling til kompetanseintensiv verksemd i heile landet.

Digital infrastruktur: s. 121

Utbygging av den digitale infrastrukturen, særleg utbygging av Internett , vil vere eit nødvendig tiltak for å auke bu- og etableringslyst generelt. Lukkast vi med utbygging av hensiktsmessig infrastruktur og med å etablere arbeidsmarknader som trekk til seg kompetent arbeidskraft, er det lagt eit godt fundament for vidare verdiskaping i heile landet.

Kunnskap og forskning: s. 58

I eit verdiskapingsperspektiv er forskning viktig fordi det kan legge grunnlag for å finne nye måtar å få fram eksisterande produkt til lågare kostnader eller skape nye varer eller tenester som det er, eller vert etterspurnad etter. Samtidig er næringslivsretta forskning av natur karakterisert ved stor grad av usikkerheit om det faktisk vil føre fram til noko som kan kommersialiserast og såleis gje lønsame innovasjonar.

Ressursar er knappe i alle økonomiar. For forskingspolitikken sin del betyr dette at trass i auka satsingar og eit internasjonalt forskarmiljø, er tilgangen på ressursar begrensa.

Næringsklynger: s. 99

Det er regjeringa sin politikk å prioritere og vidareutvikle våre fortrinn på område der vi har naturgjevne føresetnader, kompetanse og ekspertise, og kor vi allereie har utvikla leiande klynger og teknologimiljø. I ei globalisert verd med stadig tøffare konkurransesituasjon ligg den innovasjonspolitiske utfordringa i å få fram insentiv til innovasjon som gjer at dei mest innovative og produktive bedriftene og bransjane kan vekse.

Innovasjon Norge har starta arbeidet med å utvikle og vurdere eit nytt heilskapleg programtilbod for klynger som skal bygge vidare på hovudelementa i dagens tilbod. Nokre av dei viktigaste ambisjonane er å vidareutvikle lærings- og utviklingsprosessane i klyngene, forbetre samspelet mellom klyngene og relevante forskings- og innovasjonsprogram og å forsterke klyngene si internasjonale orientering. Det er viktig å støtte til samarbeid mellom klynger både innafor og på tvers av verdikjedar.

Samarbeid mellom små og store bedrifter: s. 112

Nye og innovative bedrifter står for ein stadig større andel av samla sysselsetting og verdiskaping, både i Norge og andre land. Nyetableringar baserer seg ofte rundt nye produkt og ny forståing av marknaden. Samtidig manglar dei ofte kompetanse og nettverk som etablerte bedrifter sit inne med. Eit godt samarbeid mellom oppstartsedrifter og etablerte verksemdar kan skape ein vinn-vin-situasjon både for bedriftene og samfunnet. Nyetableringane vert tilført ressursar, etablerte verksemdar vert endå meir konkurransedyktige og samfunnet tener på auka verdiskaping.

Helse- og velferdsteknologi: s. 163

Vestlandsrådet

Norsk næringsliv kan ta del i det store verdiskapingspotensialet som ligg på dette området. Regjeringa vil halde på eit sterkt offentleg helse- og omsorgstilbod. Samstundes er det store moglegheiter for bedrifter som ønskjer å levere varer og tenester til desse offentleg organiserte sektorane. Offentleg sektor kan bidra til betre og tryggare tenester, større effektivitet og næringsutvikling ved å foreta gode og innvasjonsfremjande innkjøp. For at dette kan skje må offentleg sektor mellom anna ha ein effektiv marknadssdialog framfor innkjøp.

Politikkområde for Vestlandet

Utgangspunkt

Vestlandet har et variert næringsliv med høg kompetanse på fleire område. Vestlandsrådet skal legge til rette for vidareutvikling av mangfaldet i næringslivet på vestlandet. Då er det viktig for næringslivet å ta heile vestlandet i bruk som utviklingsarena.

Næringsstruktur

Totalt i landet er det registrert i underkant av 374 000 foretak i Norge. Av foretaka med sysselsette har 60 % mellom ein og fire tilsette , og 90 % har mellom 1 og 20 tilsette. I 2012 sysselsette små og mellomstore bedrifter 56 % av alle sysselsette i norske bedrifter. Næringsstrukturen på Vestlandet er om lag den same som for landet totalt.

Det er viktig med meir bruk av forskning og utvikling av ny teknologi/tenester. Det er ei stor utfordring med den næringsstruktur vi har i dag. Mange av desse bedriftene har utviklingskraft men ikkje tilstrekkeleg kunnskap om, eller økonomiske musklar til å etterspørje FoU åleine. I dette ligg det ei generell utfordring for vestlandets næringsliv. Det er også ei utfordring for det virkemiddelapparat som fylkeskommunane deltek i og korleis ressursane der vart nytta til å styrke kunnskap og innovasjonsevne. I tillegg til dette er det mellom anna også naudsynt å syte for eit godt utbygd breiband.

Forslag til vedtak:

Informasjonen om Næringsmeldingen, Mangfold av vinnere, tas til orientering.

Tore Eriksen
Fylkesrådmann

Vestlandsrådet

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.